

עפ"ת (חיפה) 3888-11-14 - כרמל אבו חמד נ' מדינת ישראל

עפ"ת (חיפה) 3888-11-14 - כרמל אבו חמד נ' מדינת ישראל מחוזי חיפה

עפ"ת (חיפה) 3888-11-14

כרמל אבו חמד

ע"י ב"כ עו"ד ל' בר- זוהר

נגד

מדינת ישראל

ע"י פרקליטות מחוז חיפה

בית המשפט המחוזי בחיפה בשבתו כבית-משפט לערעורים פליליים

[11.12.2014]

כב' השופט אמיר טובי

ב"כ המערער - עו"ד בר זוהר

ב"כ המשיבה - עו"ד גב' ירין שגב

פסק דין

1. בפניי ערעור על פסק דינו של בית משפט השלום לתעבורה בחיפה מיום 28.9.2014 שניתן מפי סגן הנשיא כב' השופט ג' קרזבום. הערעור מופנה לגבי חומרת העונש שהוטל על המערער ביחס למאסר בפועל ולפסילה בפועל. כתב האישום

2. כנגד המערער הוגש כתב אישום המייחס לו מספר עבירות תעבורה, כלהלן: נהיגה בזמן פסילה, עבירה לפי סעיף 67 לפקודת התעבורה [נוסח חדש], התשכ"א - 1961 (להלן: "הפקודה"); נהיגה ללא רישיון נהיגה תקף מעל שישה חודשים, עבירה לפי סעיף 10 לפקודה ושימוש ברכב ללא פוליסת ביטוח בת תוקף, עבירה לפי סעיף 2 לפקודת ביטוח רכב מנועי [נוסח חדש], תש"ל - 1970.

3. בעובדות כתב האישום נאמר כי ביום 4.8.2013 נהג המערער רכב בתחום דליית אל כרמל. בתאריך 17.2.2010 נפסל המערער בנוכחותו מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה של 6 שנים בבית משפט לתעבורה בחיפה. בתאריך 6.6.2012 נפסל המערער בנוכחותו מלהחזיק או לקבל רישיון נהיגה לתקופה של 8 חודשים בבית משפט לתעבורה בפתח תקווה. דבר הפסילות הודע למערער במעמד גזרי הדין וחרף זאת נהג המערער כאמור, בעוד הפסילות בתוקף. המערער נהג ללא רישיון נהיגה תקף כשרישיונו פקע בחודש מרץ 2001.

4. ביום 13.10.2013 הורשע המערער על סמך הודייתו בעבירות שיוחסו לו בכתב האישום. בית משפט קמא נעתר לבקשת הסנגור והורה על הפניית המערער לשירות המבחן לצורך עריכת תסקיר בעניינו בטרם שמיעת טיעוני הצדדים לעונש. גזר הדין של בית משפט קמא
5. בגזר הדין ציין בית משפט קמא כי המערער נוהג משנת 1994 ולחובתו 18 הרשעות קודמות, בין היתר בעבירות של נהיגה ללא רשיון נהיגה, נהיגה בפסילה (10 הרשעות), מהירות, פקיעת רישיון נהיגה מעל ששה חודשים ועוד כהנה. הרשעתו האחרונה בגין נהיגה בזמן פסילה הנה משנת 2012 שם נגזרו עליו בין היתר 8.5 חודשי מאסר בפועל ועשרה חודשי מאסר על תנאי. עוד הפנה בית משפט קמא לכך שלמערער ניתנה הזדמנות פז ביום 29.7.2010 כשבית המשפט המחוזי ביטל עונש של 24 חודשי מאסר בפועל שהוטלו עליו בגין עבירה זרה, והאריך את המאסר המותנה בן 24 חודשים והטיל על המערער צו מבחן לתקופה של 12 חודשים.
6. בית משפט קמא ציין כי ניכר שהמערער "נוהג" ככל העולה על רוחו, מזלזל באופן מופגן בהחלטות בית המשפט וחוזר ונוהג לאחר ששוחרר ממאסר משמעותי בגין עבירה זרה. המלצות שירות המבחן וההליך השיקומי אותו עבר המערער לא נעלמו מעיני בית משפט קמא אולם נאמר כי המערער מוכיח בהתנהגותו כי אינו מנצל הזדמנויות שניתנו לו. לאור חומרת העבירות, האינטרס הציבורי שנפגע, הערך החברתי עליו יש להגן והפסיקה הנהוגה סבר בית משפט קמא כי מתחם העונש ההולם נע בין מאסר מותנה לבין ששה חודשי מאסר בפועל. עוד נאמר כי נוכח העובדה שבעשר השנים שקדמו למועד ביצוע עבירת הנהיגה בזמן פסילה, הורשע המערער לפחות פעמיים בעבירה זרה, הרי שבהתאם להוראות סעיף 40א(א)(1) לפקודה מתחייבת פסילת מינימום לתקופה של עשר שנים.
7. בית משפט קמא ציין כי הביא בחשבון לקולא את נסיבותיו האישיות של המערער, הודאתו המיידית ולקיחת האחריות על ידו, את האמור בתסקיר שירות המבחן וכן התקופה בה היה המערער עצור מאחורי סורג ובריאח והתקופה בה היה נתון במעצר בית מלא ובהמשך חלקי.
8. בסופו של דבר גזר בית משפט קמא על המערער 4 חודשי מאסר בפועל ובנוסף הפעיל את המאסר המותנה שהוטל עליו על ידי בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה למשך 10 חודשים באופן מצטבר. נקבע כי בסה"כ ירצה המערער 14 חודשי מאסר בפועל בניכוי ימי מעצרו.
- בנוסף פסל בית משפט קמא את המערער מלנהוג ו/או לקבל ו/או להחזיק רישיון נהיגה לתקופה של 10 שנים בפועל. בתוך כך הפעיל את הפסילה המותנית שהוטלה על המערער על ידי בית משפט השלום לתעבורה בפתח תקווה למשך 5 חודשים באופן חופף. עוד הטיל בית משפט קמא על המערער פסילה על תנאי וקנס בסך 3,000 ₪.

טענות הצדדים

9. המערער הלין על החלטת בית משפט קמא לגזור עליו עונש מאסר לריצוי בפועל תחת להאריך את המאסר המותנה שהיה תלוי ועומד נגדו. לשיטתו, לא ייחס בית המשפט את החשיבות המספקת להמלצות שירות המבחן שניתנו לאחר הכרות ממושכת ובעיצומו של טיפול משמעותי ומקיף בבעיותיו של המערער, אשר לראשונה בחייו נרתם להליך טיפולי משמעותי. עוד הוסיף המערער בהקשר זה כי הוא הופנה לשירות המבחן בהסכמת המשיבה, שאף הסכימה לשתי בקשות הדחיה שהוגשו על ידי שירות המבחן במטרה למצות את ההליך הטיפולי ולהעמיק את ההכרות עם המערער. נטען כי התנהלות המשיבה "ואף התנהלות בית משפט קמא אינה סבירה ואינה הגיונית" שהרי מדוע בכלל להסכים להפניה לשירות המבחן ולהסכים לדחיות חוזרות ונשנות, אם בסופו של יום העמדה תוותר בעינה ועל המערער ייגזר עונש מאסר לריצוי בפועל. אם מלכתחילה סבר בית המשפט שאין מנוס ועונשו של המערער חייב להיות מאסר בפועל, מדוע להטריח את שירות המבחן ומדוע לעורר ציפייה כלשהי אצל המערער.
10. לעניין תקופת הפסילה טען המערער כי שגה בית משפט קמא בכך שגזר עליו פסילה לתקופה של 10 שנים בהסתמך על הוראות סעיף 40א(א)(1) לפקודה וזאת שעה שהמשיבה לא הפנתה בטיעוניה לעונש לפי סעיף זה ולא עתרה לשלילת רישיון למשך 10 שנים.
11. המשיבה בקשה לדחות את הערעור. לעניין המלצות שירות המבחן נאמר כי בית המשפט אינו מחויב לאמץ ולקבל את המלצות שירות המבחן. התסקיר נועד לספק כלי שסייע לבית משפט לגזור את העונש ההולם לנאשם העומד בפניו. המשיבה הוסיפה כי טענת המערער לעניין זה משמעה תוצאה בלתי הגיונית לפיה בכל פעם שבית המשפט מפנה לקבלת תסקיר, הוא כובל עצמו למסקנות והמלצות שירות המבחן.
12. בהתייחס לתסקיר הוסיפה המשיבה כי אין בו הסבר מדוע יש להימנע מהטלת מאסר בפועל על המערער. מדובר במי שלחובתו הרשעות קודמות הן בתחום הפלילי והן בתחום התעבורתי ומי שאף ריצה בעבר עונשי מאסר מאחורי סורג ובריח. משכך, הרי שהחשש הטבוע בשליחתו של נאשם לראשונה למאסר בפועל אינו מתקיים בעניינו.
13. בנוגע לפסילה בפועל שהוטלה על המערער, ציינה המשיבה כי ניתנה לו הזדמנות לשטוח טענותיו לאחר שבית המשפט הורה כי בכוונתו לפעול בהתאם לסעיף 40א(א)(1) לפקודה. לכן, אין מקום לטענה כי נפגעה זכותו של המערער וכי לא ניתנה לו ההזדמנות להביא מלוא טענותיו בפני בית המשפט. ב"כ המאשימה לא ידע להסביר מדוע לא נדרש בית המשפט לפעול בהתאם לסעיף הנ"ל במסגרת הטיעונים לעונש. יחד עם זאת, ציין כי כתב האישום מפנה לאפשרות של הטלת עונש בהתאם לסעיף 40 לפקודה.
- לטענת המשיבה גזר הדין מפורט ומנומק כדבעי ועל כן אין מקום להתערב בו.

- דיון והכרעה
14. נקודת הפתיחה של הדיון היא בכלל המושרש בפסיקה לפיו ערכאת הערעור לא תתערב בעונש שנגזר על ידי הערכאה הדיונית אלא במקרים חריגים בהם סתתה אותה ערכאה באופן קיצוני מרמת הענישה המקובלת בנסיבות דומות או כאשר מדובר בטעות של ממש שנפלה בגזר דינו של בית משפט קמא. (ראו לדוגמא: ע"פ 9097/05 מדינת ישראל נ' ורשילובסקי (3.7.2006) וע"פ 1323/08 מדינת ישראל נ' פלוני (29.10.2008)). בפסק הדין שניתן אך בחודש החולף בע"פ 2848/14 סיגר נ' מדינת ישראל (12.11.2014) חזר כב' השופט ג'ובארן על הדברים בקבעו כי: "מעטים הם המקרים בהם תבחר ערכאת הערעור להתערב בגזר הדין שנקבע על ידי הערכאה הדיונית. רק אם "הערכאה הדיונית נכשלה בטעות או שהעונש שנגזר על ידה חורג במידה קיצונית מן העונשים המוטלים, בדרך כלל, בנסיבות דומות" לא יהיה מנוס, אלא לתקן את המעוות".
- לא מצאתי כי בענייננו, התקיימו אותן נסיבות חריגות או אותם טעמים שיצדיקו התערבות בענישה שנקבעה על ידי הערכאה הדיונית.
15. העבירות בהן הורשע המערער הן חמורות. חומרתן מקבלת משנה תוקף נוכח עברו המכביד הכולל הרשעות רבות בגין נהיגה בזמן פסילה, ללא רישיון וללא פוליסת ביטוח בת תוקף. הרצדיביזם הבולט אצל המערער מצביע על מסוכנות רבה ועל זלזול מופגן ביחס להחלטות שיפוטיות וסדרי שלטון.
- בפסק הדין שניתן ע"י כב' השופט כ' סעב בע"פ 47721-03-10 ביום 29.7.2010 ביחס למערער דכאן, ראה בית המשפט לציין כי "בנסיבות שהובאו בפניי ביחס למערער אני סבור כי ראוי באופן יוצא דופן לבוא לקראתו ולתת לו הזדמנות אחרונה, תוך קביעת עונשים שיבהירו לו כי לא לעולם חוסן וידגישו בפניו שנסיבותיו אינן יכולות לשמש לו לאורך זמן חבל הצלה מענישה ממשית". באותו פסק דין, ביטל בית המשפט את עונש המאסר שהוטל על המערער ותחת זאת האריך מאסר מותנה בן 24 חודשים שהושת עליו, למשך שנתיים נוספות. עוד ראה בית המשפט להעמיד את המערער בצו מבחן של שירות המבחן למשך שנה במהלכה ישולב בהליכי שיקום וטיפול כפי שיקבע שירות המבחן.
16. כאמור, גם פסק דינו הנ"ל של בית המשפט שגילה התחשבות מופלגת בנסיבותיו האישיות והמשפחתיות של המערער, לא גרם לו להטיב את דרכיו ולהימנע מהסתבכות נוספת בעבירה של נהיגה בזמן פסילה. משכך, צדק בית משפט קמא משקבע כי המערער אינו לומד את הלקח ואינו משכיל לנצל את ההזדמנויות הניתנות לו.
17. בית המשפט העליון עמד לא פעם על חומרת העבירה של נהיגה בזמן פסילה. ברע"פ 665/11 אבו עאמר נ' מדינת ישראל (24.1.2011) נאמר:

"עבירות נהיגה בפסילה ללא ביטוח וללא רשיון, יש בהן לא רק דופי פלילי אלא אף מוסרי כפול: הסיכון המובהק לעוברי דרך (וגם לנוהג עצמו), וזו עיקר, וכן קשיים במימוש פיצויים בעקבות תאונות דרכים אם אלה יקרו חלילה בעת נהיגה כזאת; ראו למשל סעיפים 7 ו-12 לחוק הפיצויים לנפגעי תאונות דרכים, תשל"ה-1975, ומכל מקום הטלתם על קופת הציבור".

ואילו בע"פ 6115/06 מדינת ישראל נ' אבו לבן (8.5.2007) נקבע:

"נדמה כי אין צורך להרחיב אודות החומרה הכרוכה בנהיגה בזמן פסילה. בביצוע מעשה כזה מסכן הנהג, שכבר הוכיח בעבר כי חוקי התעבורה אינם נר לרגליו, את שלום הציבור - נהגים והולכי רגל כאחד; הוא מבטא זלזול בצווים של בית-המשפט; הוא מוכיח, כי לא ניתן להרחיק אותו נהג מהכביש כל עוד הדבר תלוי ברצונו הטוב (רע"פ 410/04 מזרחי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 7.3.04; רע"פ 7019/04 אופיר נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 12.8.04; רע"פ 9399/04 קרקעי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 30.1.05; רע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 26.5.05; רע"פ 7523/06 מואסי נ' מדינת ישראל, לא פורסם, מיום 25.9.06). על כן נקבע בסעיף 67 לפקודת התעבורה, כי "מי שהודע לו שנפסל מקבל או מהחזיק רישיון נהיגה, וכל עוד הפסילה בתקפה הוא נוהג ברכב שנהיגתו אסורה בלי רשיון לפי פקודה זו ... דינו - מאסר שלוש שנים".

אף על החמרת הענישה המתחייבת מחומרתה של העבירה בה עסקין עמד בית המשפט לא אחת. ברע"פ 3878/05 בנגוזי נ' מדינת ישראל (26.5.2005) נאמר:

"העבירה אותה עבר המבקש היא חמורה ויש לבטא את חומרתה בענישה מרתיעה. נהיגה בכבישי הארץ בזמן פסילת רשיון טומנת בחובה סיכונים רבים לבטחונם של נוסעים ברכב והולכי רגל. יתר על כן, ולא פחות מכך, היא משקפת התייחסות של ביזוי החוק וצווי בית המשפט. עניינו של המבקש חמור פי כמה, נוכח העובדה שנהיגתו במצב של פסילת רשיונו נעשתה בעת שהיה תלוי נגדו מאסר על תנאי של 12 חודשים בגין עבירה קודמת של נהיגה בזמן פסילת רשיון. בנסיבות אלה, אין צורך בחיזוק נוסף למסקנה המתבקשת כי מדובר בנאשם המזלזל זלזול עמוק בחוק, בצווי בית המשפט, ובחובתו הבסיסית לקיים את הכללים שהחברה קבעה להבטחת חייהם ושלומם של בני הציבור".

18. לא מצאתי יסוד לטרוניה שהעלה ב"כ המערער כאילו התעלם בית משפט קמא מהמלצות ומסקנות שירות המבחן. ראשית, יש לחזור ולהזכיר כי המלצות שירות המבחן אינן מחייבות את בית המשפט. שירות המבחן משמש אמנם כלי עזר חשוב המסייע לבית המשפט לבחון נסיבות ונתונים שאין דרך אחרת לבחנם. יחד עם זאת, אין בהמלצות הבאות בגדר התסקיר כדי לכבול את עצמאותו ושיקול דעתו של השופט היושב בדיון. בבש"פ 309/05 צמח נ' מדינת ישראל (29.6.2005) נקבע כי:

"ברי, כי על בית המשפט המקבל לידיו תסקיר מעצר בעניינו של נאשם להביא בחשבון את המלצת שירות המבחן. יחד עם זאת, ועם כל ההערכה לתסקירי שירות המבחן ולעבודתו המקצועית והחשובה של השירות, מדובר בהמלצה בלבד ובית המשפט עצמאי בהפעלת שיקול דעתו (ראו גם: בש"פ 8902/02 נבולסי נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, ניתנה ביום 30.10.02); בש"פ 5190/04 אסולין נ' מדינת ישראל (לא פורסמה, ניתנה ביום 8.6.04)). לא למותר לציין גם כי השיקולים המנחים את שירות המבחן בהמלצתו והשיקולים והאינטרסים שעל בית המשפט לשקול לצורך החלטתו לא בהכרח זהים וחופפים הם".

שנית, בהחלטתו מיום 13.10.2013 ציין בית משפט קמא בלשון מפורשת וברורה כי אין בהגשת תסקיר שירות המבחן כדי לחוות דעה באשר לגזר הדין שיוטל על הנאשם בסופו של דבר. לכן הטענה כי המערער פתח ציפייה כי המלצות שירות המבחן יאומצו על ידי בית המשפט אין לה על מה לסמוך. אף העובדה שבית המשפט דחה את הדיון יותר מפעם על מנת לאפשר לשירות המבחן להשלים את מלאכתו, אינה מעידה על כוונה להסתמך ולאמץ את מסקנות התסקיר. בבואו למנות את הנסיבות לקולא, ציין בית משפט קמא במפורש כי הביא בחשבון את האמור בתסקיר שירות המבחן. לכן אין כל יסוד לטענה כאילו התעלם בית משפט קמא כליל מן התסקיר.

שלישית, גם בחינה עניינית של התסקיר אינה מבהירה מדוע ראה שירות המבחן להמליץ על הימנעות מגזירת עונש מאסר לריצוי בפועל. העובדה כי המערער הביע מוכנות מילולית לערוך שינוי בהתנהלותו ואף נטל חלק בקבוצה טיפולית המיועדת לזיהוי דפוסים מכשילים אינה מובילה למסקנה כי יש מקום ליתן לו הזדמנות נוספת להפיק תועלת מההליך בו החל ולהימנע מעונש מוחשי. למערער ניתנו מספר הזדמנויות כאמור אך הוא בחר שלא לנצלן והמשיך להפגין זלזול בהחלטות שיפוטיות ולעשות דין לעצמו. זאת ועוד, מהתסקיר המשלים מיום 6.6.2014 עולה כי אף שירות המבחן לא מצא את המערער מתאים להשתלב בקבוצות טיפוליות המיועדות למי שביצעו עבירות בתחום התעבורה. זאת נוכח ריבוי הרשעותיו בתחום התעבורתי והנתונים האישיותיים שלו. לא זו אף זו, המערער היה נתון בפיקוח שירות המבחן, על פי החלטה שיפוטית שניתנה בעניינו, למשך שנה. גם בכך לא היה כדי להוביל לתיקון דרכיו. בנסיבות, בצדק ציינה המשיבה כי לא ברור מדוע ראה שירות המבחן להעניק עוד הזדמנות למערער תחת להמליץ על הצבת ענישה מוחשית שתבהיר לו הגבולות בין מותר לאסור.

19. אף לעניין הפסילה בפועל למשך עשר שנים לא מצאתי מקום להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא. עיון בכתב האישום מלמד כי הודע למערער שבמידה ויורשע הנו צפוי, בין היתר, לעונש הקבוע בסעיף 40 לפקודה. יתר על כן, בהחלטתו מיום 21.9.2014 הפנה בית משפט קמא את הסנגור להוראות סעיף 40א(1) לפקודה החלות על המקרה, בשים לב לכך שלמערער הרשעות קודמות בעבירה זהה. לסנגור ניתנה אפשרות להשלים טיעונו בנקודה זו, כך שלא נפגעה זכותו לשטוח את מלוא טענותיו בפני בית המשפט.

20. סיכומו של דבר, על יסוד מקבץ האמור לעיל, לא מצאתי כל עילה להתערב בגזר דינו של בית משפט קמא. לפיכך, אני מורה על דחיית הערעור.

המערער יתייצב לתחילת ריצוי מאסרו בבית המעצר "קישון" ביום 31.12.2014 שעה 9:00 או על פי החלטת שב"ס, כשברשותו תעודת זהות או דרכון.

על הנאשם לתאם את הכניסה למאסר, כולל האפשרות למיין מוקדם, עם ענף אבחון ומיין של שב"ס, טלפונים: **-*****.

ניתן היום, י"ט כסלו תשע"ה, 11 דצמבר 2014, בנוכחות הצדדים.